

Vägivalla vähendamise arengukava rakendusplaan aastaks 2014

EESMÄRK I	LASTE VASTU TOIME PANDUD VÄGIVALLA VÄHENDAMINE JA ENNETAMINE				
1. meede	Koolikiusamise tõkestamine				
Tegevused	Indikaatorid	Tähtaeg	Vastutajad	Ressursid	Selgitused tegevuse täitmise kohta.
1.1. "Turvalise kooli" programmi täiendamine ja elluviimine	2) Tegevuskava on 2013. aastast seotud uue elukestva õppe strateegiaga	2014	HTM	HTM tegevuskulud	Elukestva õppe strateegia kinnitati Vabariigi Valitsuses 13.02.2014. Rakendusplaan koostatakse kolme kuu jooksul kinnitamisest.
	7) Koolide ja lasteaedade kiusamisvastaste ja lepitusel põhinevate sekkumisprogrammide arendamist on toetatud	2014	HTM	HTM tegevuskulud ja välisvahendid	MTÜ Eesti Lastekaitseliidu programm „Kiusamisest vaba lasteaed“ jätkub: plaanis on laiendada ca 200 uude lasteaeda, jätkata programmiga 25 pilootkoolis.
1.2. Alaealiste hälbiva käitumise kordusuuringu läbiviimine	Uuring on läbi viidud ja uurimisaruanne avalikustatud.	2014	JuM	JuM tegevuskulud/ välisvahendid	Uuring valmib märtsis 2014.
1.3. Tõendus põhise ennetusprogrammi (KiVa) rakendamine Eesti koolides	Programm on laiendatud pilootprojekti 19 kontrollgrupi koolile ning jätkunud senistes projekti pilootkoolides	2014	SA Kiusamise Vastu	SA Kiusamise Vastu tegevuskulud	2013/2014 õppeaasta uuringu tulemused selguvad juunis 2014. Positiivsete tulemuste korral rakendatakse KiVa programmi 2014/2015 õppeaastal vähemalt 39-s koolis.
1.4. Uuring kiusamisest lasteaedades ja praktikatest kiusamise ennetamiseks	Uuring on läbi viidud ja uurimisaruanne avalikustatud.	2014	JuM	JuM tegevuskulud	

2. meede		Lasteasutustes vägivalda tõkestamine			
Tegevused	Indikaatorid	Tähtaeg	Vastutajad	Ressursid	Selgitused tegevuse täitmise kohta.
2.1. Hoolekandeesutustes ja õpilaskoduga koolides viibivate laste vägivallaprobleemide analüüsimine	Uuring on läbi viidud ja uurimisaruanne avalikustatud*.	2014	SoM, HTM	SoM tegevuskulud 5000 eurot ja välisvahendid, HTM tegevuskulud	2014 on tegevused planeeritud SOM tööplaani, kuludeks arvestatud 5000 eurot.
2.2. Juhendmaterjalide koostamine laste hoolekandeesutustes ja õpilaskoduga koolide töötajatele	1) Juhendmaterjalid on koostatud*.	2014	SoM, HTM	SoM tegevuskulud; HTM tegevuskulud	2014 on tegevused planeeritud SOM tööplaani, kuludeks arvestatud 5000 eurot.
	2) Juhendi rakendamiseks on töötajad koolitatud*.	2014	SoM, HTM	SoM ja HTM tegevuskulud ja välisvahendid	
2.3. Vägivalla ennetus- ja sekkumisprogrammi läbiviimine laste hoolekandeesutustes ja õpilaskoduga koolides	Programmi on rakendatud vähemalt 4 laste hoolekandeesutuses ja 4 õpilaskoduga koolis*.	2014	SoM, HTM	Lasteasutuste tegevuskulud/välisvahendid	2014 on tegevused planeeritud SOM tööplaani, kuludeks arvestatud 5000 eurot.
3. meede		Laste kaitse interneti vahendusel toimepandud vägivalda eest			
Tegevused	Indikaatorid	Tähtaeg	Vastutajad	Ressursid	Selgitused tegevuse täitmise kohta.
3.1. Internetiturvalisuse programmi täiendamine ja elluviimine	7) Programmitegevused uuel perioodil on ellu viidud.	2012-2014	LKL jt partnerid	Asjaomaste asutuste tegevuskulud ja välisvahendid (Euroopa Komisjoni toetus) Projekti kogumaksumus 613 213 EUR, millest 75 % e. 459 910 EUR on Euroopa komisjoni toetus	

4. meede	Laste parem kaitse seksuaalkuritegude eest				
Tegevused	Indikaatorid	Tähtaeg	Vastutajad	Ressursid	Selgitused tegevuse täitmise kohta.
4.3. Ravisüsteemi loomine täiskasvanud ja alaealistele seksuaalkurjategijatele	3) Vanglasüsteemis seksuaalkurjategijate rehabilitatsiooni-programmi kättesaadavus tagatud.	2011-2014	JuM	JuM tegevuskulud	
	4) Erialaspetsialistid on ravi kohaldamiseks koolitatud.	2011-2014	JuM	JuM ja vangla tegevuskulud	
5. meede	Vägivallakuritegude ohvriks langenud laste abistamisvõimaluste arendamine				
Tegevused	Indikaatorid	Tähtaeg	Vastutajad	Ressursid	Selgitused tegevuse täitmise kohta.
5.1. Abivajavast lapsest teatamise kohustuse täpsustamine	1) Lastekaitse seaduse muutmise eelnõu on VV-sse esitatud.	2014	SoM	SoM tegevuskulud	Lastekaitse seaduse muutmise eelnõu on 2013.aasta lõpus SOMis valminud ja esitatud teistele ministriumiteile kooskõlastusele.
5.2. Lasteabitelefoni teenuse pakkumine	Telefoniteenuse pakkumiseks leping sõlmitud*.	2011-2014	SoM	SoM tegevuskulu	
5.3. Lastega töötavatele spetsialistidele täienduskoolitus-programmi koostamine ja rakendamine	2) Lastekaitsetöötajatele ja laste küsimustega töötavatele sotsiaaltöötajatele täienduskoolitusprogramm i lähteülesanne ja programm koostatud ning piloteeritud*.	2014	SoM	SoM tegevuskulud	LaKS eelnõusse viidud sätted lastekaitsetöötaja täienduskoolitusest ning seoses eelnõu ajakavaga on täiendkoolitussüsteemi väljatöötamine nihkunud 2014, seda teostab TAI ning koolitusi hakatakse rakendama 2015.
	3) Täienduskoolitus-programmi on rakendatud*.	2014	SoM	SoM tegevuskulud	
	4) Spetsialistidele suunatud lisakoolitused on ellu viidud.	2012-2014	Kodanike-ühendused	Asjaomaste asutuste tegevuskulud, välisvahendid ja projektitoetused	

5.4. Lapsõhviritele üleriigilise abistamissüsteemi väljatöötamine	1) Abistamissüsteemi väljatöötamine	2014	SoM	SoM tegevuskulud	SOMil on valminud abistamissüsteemi lähteülesanne. Vahendid 2016.aasta lõpuni tulevad Norra programmist „Rahvatervis“ laste vaimse tervise keskuste kaudu. Alustatud süsteemi rakendamisega seotud tegevustega Tallinna ja Tartu lastehaiglate juures.
	2) Abistamissüsteem on piloteeritud*.	2014	SoM	SoM tegevuskulud/ välisvahendid	
6. meede	Laste vastu toimepandud vägivaldajuhtumite uurimise tõhustamine				
Tegevused	Indikaatorid	Tähtaeg	Vastutajad	Ressursid	Selgitused tegevuse täitmise kohta.
6.3. Lapsõhviritega isikuvastastes kuritegudes menetlustäht-aegade seiramine	1) Menetlustähtaegade ülevaated on igal aastal koostatud.	2012-2014	JuM	JuM tegevuskulud	
	2) Kohtueelsetest menetlustähtaegadest kinnipidamine tagatud.	2012-2014	RP	RP tegevuskulud	
6.4. Lapsesõbralike menetlustoimingute läbiviimine	Alternatiivsed ülekuulamistubade võimalused on kaardistatud.	2014	SiM ja PPA	SiM ja PPA tegevuskulud	Kaardistada asutused, kellel on perspektiivis vajadus selliselt kohandatud ülekuulamisruumide järele ja seejärel määratleda alternatiivsete võimaluste vajadus tõmbekeskuste, regioonide keskuste või maakonnakeskuste lõikes.
6.5. Alaealistega tegelevate süüteomenetlejate regulaarne koolitamine	1) Prefektuurides lastekaitseteenistuste töötajatele on koolitused läbi viidud.	2012-2014	SiM (PPA)	PPA tegevuskulud, välisvahendid	
	2) Kohtunikele ja alaealistele spetsialiseerunud prokuröridele on koolitused läbi viidud.	2012-2014	RK, RP	RK tegevuskulud, RP tegevuskulud	
EESMÄRK II	ALAEALISTE VÄGIVALLA JA ÕIGUSRIKKUMISTE VÄHENDAMINE JA ENNETAMINE				
7. meede	Kogukonnapõhine ja perekeskne riskilaste abistamine ja toetamine				
Tegevused	Indikaatorid	Tähtaeg	Vastutajad	Ressursid	Selgitused tegevuse täitmise kohta.
7.2. Vanemliku vastutuse suurendamine	Analüüs on koostatud ja vajadusel õiguslik regulatsioon korrastatud.	2014	HTM, SoM	HTM tegevuskulud	Eraldi analüüsi koostatud ei ole, kuid AMVS koostamisel arvestati lapsevanemate parema kaasamise vajadust lapse õigusrikkumise juhtumitesse sekkumisel. Seetõttu näeb eelnõu ette meetmed, mis aitavad saavutada parema kontakti lapse-

					vanematega ja neid koostööle motiveerida (pikem menetlusaeg, kohustus vanemad ära kuulata ja vajadusel neid koostööle motiveerida, erikooli suunamise viimine tsiviilasju lahendava kohtu pädevusse, et paremini rakendada PKS § 134 võimalusi lapsevanemate suhtes, jms). LAKS eelnõusse viidud täpsustavad sätted, eelnõu on 2013 esitatud kooskõlastamiseks ja kavandatud jõustumine 1. jaanuar 2015.
7.3. Alaealistele intensiivse kogukonnapõhise sekkumisprogrammi ettevalmistamine	Programmi on katsetatud ja asutud rakendama vähemalt 6 KOVis*	2013-2014	HTM, JuM, SoM	JuM tegevuskulud, Norra EMP finantsmehhanismid	2014. aasta I pooles peetakse läbirääkimisi valitud programmi omanikega ning sõlmitakse leping. Sama aasta teises pooles alustatakse programmi Eestisse adapteerimisega, valitakse rakendusüksus ning alustatakse programmi läbiviijate koolitamisega.
7.4. KOVides tugiisikute süsteemi rakendamine alaealistele ja noortele vanglast vabanenutele	2) Tugiisikute süsteemi on rakendatud igal aastal vähemalt 6, kokku vähemalt 18 KOVis.	2012-2014	JuM	JuM tegevuskulud, välisvahendid 2014. aastaks EKN projekti jääk 101 200 eurot	2014. aasta lõpul avaneb ESF, mille raames toetatakse tugiisikuteenust ja vanglast vabanenute majutus kogumahu 1 824 956 eurot. ESF rahastus tugiteenuse piloteerimiseks kestab 2018. aastani. Pilootprojekti tulemuslikkuse korral on võimalik teenuse rahastamine riigieelarvest alates 2019. aastast.
8. meede	Noorte alkoholitarbimise vähendamine				
Tegevused	Indikaatorid	Tähtaeg	Vastutajad	Ressursid	Selgitused tegevuse täitmise kohta.
8.1. Alkoholi kahjulikku mõju käsitlevate ennetustegevuste läbiviimine	1) Kogukonnapõhised sotsiaal- ja karistusõiguslike tagajärgi käsitlevad ennetustegevused on toimunud	2011-2014	SiM (PPA)	PPA tegevuskulud	
	2) Joobeseisundis sõidukijuhtimise ennetamiseks suunatud liiklusohutuskampaaniad, koolitus- ja teavitustegevused on toimunud	2011-2014	MKM (MA)	MA tegevuskulud	2014. aastal on liiklusohutuskampaania läbiviimiseks, teavitusmaterjalide valmistamiseks ning joobeseisundis sõidukijuhtimist ennetavaks gümnaasistide ja kutseõppeasutuste noorte koolituseks kavandatud kokku 160000 eurot.

	3) Lapsevanemaid on kaasatud laste riskikäitumise ennetamiseks	2014	SiM	SiM tegevuskulud, 150 000 EUR	2013.aastal Siseministeeriumi poolt algatatud lapsevanematele suunatud kampaania on mõeldud 6-11-aastaste laste vanemate hoiakute kujundamisele uimastite suhtes ja autoriteetse vanemliku kasvatusstiili oskuste andmisele. Täpsem info kampaania kohta on leitav tarkvanem.ee veebikodust. Kampaania järgnevate aastate teemad täpsustuvad vastavalt fookusgrupi intervjuudele jt sisenditele.
8.2. Alaealistele alkoholimüügi keelu tõhusamate kontrollimeetmete väljatöötamine	Kontrollimeetmed välja töötatud ja keelu täitmise üle järelevalve rakendatud.	2014	SiM (PPA)	PPA tegevuskulud	
8.4. Noortele ¹ alkoholi-probleemidega süüdimõistetutele alkoholi kahjulikku mõju ja joobes juhtimisest tulenevaid ohte käsitlevate koolituste korraldamine	Kriminaalhoolduses on joobes juhtimise eest süüdimõistetud noored suunatud liiklusohutus-programmi.	2011-2014	JuM	JuM tegevuskulud	
8.5. Alkoholiprobleemidega noortele ravi ja rehabilitatsiooni kontseptsiooni väljatöötamine	Alkoholiprobleemidega noorte ravi- ja rehabilitatsioonivajadus kaardistatud ning vastav kontseptsioon välja töötatud*.	2014	SoM/TAI	SoM tegevuskulud/ välis-vahendid	
9. meede	Alaealiste õigusrikkumistele tõhusam reageerimine				
Tegevused	Indikaatorid	Tähtaeg	Vastutajad	Ressursid	Selgitused tegevuse täitmise kohta.
9.2. Alaealiste komisjonides menetlus-tähtaegade regulaarne seiramine	Menetlustähtaegade ülevaated igal aastal koostatud.	2011-2014	HTM	HTM tegevuskulud	2013.a. jätkus alaealiste komisjonide menetluskiiruse seiramine kvartalite lõikes. Koondülevaade valmib 2014. aasta veebruari lõpuks. Kvartalite lõikes olid keskmised menetluskiirused järgmised: I kvartalis 22,7 päeva; II kvartalis 18,5 päeva, III kvartalis 25,4 päeva
9.4. Alaealiste komisjonide andmebaasi	2) Andmebaas täiendatud.	2014	HTM	HTM tegevuskulud	Alates 2014. aasta jaanuarist on alaealiste komisjonide statistika kogumine vaid EHISe alamregistri põhine, kaotati ära dubleeriva statistika kogumine paber kandjal.

arendamine					
9.5. Alaealiste komisjonide tugiisikute süsteemi loomine	Tugiisikute süsteem loodud.	2014	HTM	HTM tegevuskulud, EMP ja Norra finantsmehhanismid	Kuna lapse õiguserikkumise juhtumisse sekkumise seaduse eelnõus on kavandatud alaealiste komisjonide süsteemi põhjalikud muudatused, siis eraldi tugiisikute süsteemi väljaarendamist 2013. aastal plaanis ei olnud. Küll aga on EMP ja Norra finantsmehhanismide vahendite abil kavas suurendada noorsootööasutuste hulka, mis rakendavad meetmeid õiguserikkumise toime pannud noorte kaasamiseks ja korduvõiguserikkumiste ennetamiseks. Väljakuulutatud taotlusvooru kohta on täpsemalt võimalik lisaks lugeda siit: http://www.entk.ee/riskilapsedjanoored/torjutud-noorte-sotsiaalne-kaasamine-ja-oigusrikkumiste-ennetamine/
9.6. Erikoolist lahkunud õpilaste retsidiivsuse hindamine	Analüüs on läbi viidud ja ametkondlikuks kasutamiseks kättesaadav.	2014	HTM	HTM tegevuskulud	Analüüs viiakse läbi 2014.aastal.
9.7. Alaealiste kurjategijatega seotud kriminaalasjades menetlustähtaegade seiramine	1) Menetlustähtaegade ülevaadet igal aastal koostatud.	2011-2014	JuM	JuM tegevuskulud	
	2) Menetlustähtaegadest kinnipidamine tagatud (vähem kui 4 kuuga kohtueelselt menetletud alaealiste kriminaalasi arv iga-aastaga suurenenud).	2011-2014	RP	RP tegevuskulud	
9.8. Alaealise mõjutusvahendite seaduse kaasajastamine	Alaealise mõjutusvahendite seaduse muutmise eelnõu on VV-sse esitatud.	2014	HTM	HTM tegevuskulud	Alaealise mõjutusvahendite seaduse uuendamiseks töötati välja lapse õiguserikkumise juhtumisse sekkumise seaduse eelnõu. Eelnõu läbis 20.11.2013-21.12.2013 avaliku koostööstamise ja konsultatsiooni. 2014. aastal jätkub seaduseelnõu menetlus Vabariigi Valitsusse esitamiseks.
EESMÄRK III	PEREVÄGIVALLA (SH NAISTEVASTASE VÄGIVALLA) VÄHENDAMINE JA ENNETAMINE				
10. meede	Perevägivallaalane ennetustöö				
Tegevused	Indikaatorid	Tähtaeg	Vastutajad	Ressursid	Selgitused tegevuse täitmise kohta
10.1. Õigusteadlikkuse suurendamine ning	2) JuM hallatavate veebilehtede uuendamine	2011-2014	JuM	JuM tegevuskulud, Euroopa Komisjon 6 400 EUR	Euroopa Komisjoni Progress fondist sai rahastuse projekt <i>Bringing Up a Violence-Free Generation</i> , mille raames mh tehakse pere- ja seksuaalvägivallateemaline veebileht noortele.

perevägivaldalaane teavitamine	3) SoM, PPA kodulehed perevägivaldalaase infoga uuendatud.	2011-2014	SoM, PPA	SoM tegevuskulud, PPA tegevuskulud	Info uuendamine toimub jooksvalt.
	4) Noorte teavitamis- ja nõustamiskeskuste kodulehed peresuhete alase infoga (sh abisaamise võimaluste kohta) on uuendatud.	2011-2014	HTM, sh ENTK	Asjaomaste asutuste tegevuskulud	2014. aasta jooksul kujundatakse keskselt noorteinfo teemapaketid, mida noortele edastada: ühe teemana planeeritakse ka peresuhete teemapakett, mida keskustel võimalik oma kodulehekülgedel edastada.
	5) Naiste varjupaikade ja teiste kodanikeühenduste kodulehed on perevägivaldalaase infoga uuendatud; samuti on kajastatud laiemalt naistevastase vägivaldala teematikat.	2011-2014	Kodanikeühendused	Seotud asutuste tegevuskulud	Eesti Naiste Varjupaikade Liit uuendab oma kodulehte, muutes selle ohvrikeskemaks ja informatiivsemaks. Norra finantside projekti toetusel saavad kõik naiste tugikeskused endale kodulehed.
	6) Teavitusüritused on korraldatud.	2012-2014	Kodanikeühendused	Seotud asutuste tegevuskulud	Ohvriabitöötajad jätkavad kohtinguvägivaldala projekti raames loengute pidamist üldhariduskoolides ja kutseõppeasutustes. Loengute eesmärk on anda noortele teadmisi märkamaks vägivaldseid lähisuhteid.
10.2. Riskirühmade perevägivaldalaane teavitamine	2) Tüdrukute enesejõustamise koolitus on läbi viidud.	2011-2014	SoM	SoM tegevuskulud, HMN, Euroopa Komisjon 28 600 EUR	Euroopa Komisjoni Progress fondist sai rahastuse projekt <i>Bringing Up a Violence-Free Generation</i> , mille raames mh koolitatakse 150 tüdrukut üle Eesti. Koolitused korraldab ENÜ Sihtasutus.
	3) Noorte perevägivaldalaane koolituskava on välja töötatud ja koolitused ellu viidud.	2013-2014	Kodanikeühendused	Asjaomaste asutuste tegevuskulud, Euroopa Komisjon 7 300 EUR	Euroopa Komisjoni rahastatud projekti abil koolitatakse üle Eesti 75 poissi, teemaks teadlikkuse tõstmine naistevastasest vägivallast.
	4) Naistevastase vägivaldala vastu võitlemise päeva tähistamine	2013-2014	Eesti Naiste Varjupaikade Liit	Norra finantsmehhanismid, 9000 EUR	Eesti Naiste Varjupaikade Liit korraldab novembris konverentsi, mis eeldatavalt keskendub seksuaalvägivaldala teemale.
	5) Meediakampaania noorte teadlikkuse tõstmiseks pere- ja seksuaalvägivaldala	2014	JuM	Euroopa Komisjon 89 600 EUR	Kampaania eesmärk on tõsta nii poiste kui tüdrukute teadlikkust pere- ja seksuaalvägivaldala, kuidas mitte saada ohvriks või vägivallatsejaks.
11. meede	Perevägivaldala ohvrite abistamisvõimaluste arendamine				
Tegevused	Indikaatorid	Tähtaeg	Vastutajad	Ressursid	Selgitused tegevuse täitmise kohta
11.1. Perevägivaldala ulatuse ja olemuse	4) Igal aastal naiste varjupaikadelt ühtlustatud	2011-2014	SoM	SoM/ naiste varjupaikade tegevuskulud	2013. aastal pöörduiti naiste tugikeskuste poole 1524 korral, 189 korral vajati öömaja, põhjalikum analüüs avaldatakse 15

regulaarne kaardistamine	metoodika alusel statistika kogutud ja avalikustatud koos analüüsiga.				märtsiks 2014.
11.2. Protseduuri-reeglite välja-töötamine perevägivalla ohvrite tuvastamiseks ja abistamiseks	1) Protseduurireeglid välja töötatud, kinnitatud ja asjakohastes asutustes levitatud*.	2014	SoM	SoM tegevuskulud, välisvahendid (Norra finantsmehhanism 2012-2015)	Protseduurid töötatakse välja Norra finantsmehhanismidest rahastatud projekti raames, mille viib koos partneritega ellu Eesti Avatud Ühiskonna Instituut.
11.3. Perevägivalla ohvritele pakutavate teenuste analüüs ja arendamine	1) Tugitelefoni 1492 teenuse tagamiseks leping sõlmitud*.	2012-2014	SoM	SoM tegevuskulud, välisvahendid (Norra finantsmehhanism 2012-2015)	Erinevalt eelnevatest aastatest, töötab tugitelefoni alates 2014. aastast ööpäevaringselt.
	2) Naiste varjupaikade tegevuse jätkusuutlikkus on tagatud*.	2011-2014	SoM	SoM tegevuskulud, välisvahendid (Norra finantsmehhanism 2012-2015) 2014: 430 000 EUR	Märtsis 2014 plaanib ukseid avada naiste tugikeskus Läänemaal. 2014 aastaks eraldab Sotsiaalministeerium naiste varjupaikadele konkurssi korras 430 000 eurot.
	4) Analüüs on valminud ja avalikustatud*.	2014	SoM	SoM tegevuskulud/ välisvahendid	Sotsiaalministeeriumil 2014. aasta tööplaanis kavas läbi viia perevägivalla ohvrite teenuste korraldamise tõhustamise analüüs.
11.4. Perevägivalla teema kõrg- ja kutsehariduskoolide asjakohaste erialade õppekavadesse integreerimise võimaluste analüüsimine	Analüüs läbi viidud ja tehtud ettepanekud perevägivalla teema eri aspektide integreerimiseks õppekavadesse*.	2014	SoM	SoM tegevuskulud	Analüüs on hetkel töös ja valmib 2014. aasta veebruari algus. Dokumendis sisalduvad ka ettepanekud perevägivalla teema eri aspektide integreerimiseks õppekavadesse. Analüüsis sisaldub rahvusvaheline kogemus, koondades endas kõikvõimalikke õpiväljundeid ja pädevusi, aga ka soovitusi õppekavade täiendamiseks.
11.5. Ohvrite ja vägivallatsejatega kokkupuutuvate spetsialistide koolitamine	1) Õpetajad on koolitatud*.	2011-2014	SoM	SoM tegevuskulud	2013. a koolitati PPA ja RP teemal "Lähisuhtevägivallast läbi psühholoogia", koolitus on planeeritud ka 2014 aastal. 2014. aastal on Sotsiaalkindlustusametil planeeritud koostöös Ida prefektuuriga viia läbi kaks koolitust Virumaal lasteaedade õpetajatele – üks Narvas, teine Lääne-Virumaa. Eesmärk on õpetada lasteaedade õpetajaid märkama erinevate vägivallatunnustega lapsi ja professionaalselt reageerima. Jätkuvad võrgustikukoolitused piirkondades, kus sarnaselt Pärnumaale käivitatakse perevägivalla võrgustikud. Koolitusse kaasatakse politsei, prokuratuur, tervishoiutöötajad,
	2) Noorsoo- ja sotsiaaltöötajad on koolitatud*.	2011-2014	SoM		
	3) Lastekaitsetöötajad ja laste hoolekandeametite töötajad koolitatud*.	2011-2014	SoM		
	4) Prokurörid ja kohtunikud on koolitatud*.	2011-2014	RP ja RK koostöös SoMiga		

	5) PPA ametnikud on koolitatud*.	2011-2014	PPA koostöös SoMiga		<p>sotsiaaltöötajad, lastekaitse, naiste tugikeskused, kooli tugipersonal jt perevägivalda ohvritega kokku puutuvad spetsialistid.</p> <p>Eesti Naiste Varjupaikade Liit planeerib Norra finantsmehhanismi 2012-2015 eeldefineeritud projekti raames korraldada neljas maakonnas ühepäevased lähisuhtevägivalda teemalised võrgustikukoolitused.</p> <p>2013. aastal sai Euroopa Komisjoni ISEC fondist rahastuse projekt „Kannatanu toetamine kriminaalmenetluses: inimkaubanduse vastu võitlemise koolitus kriminaalõigussüsteemi praktikutele“, mille raames viiakse läbi koolitus ka perevägivalda kuritegude menetlejatele (kokku 30 osalejat). Koolitus on suunatud politseiametnikele, prokuröridele ja kohtunikele ning selle eesmärk on suurendada spetsialistide teadmisi ohvrite paremast kohtlemisest kriminaalmenetluses ning inimkaubanduse ja perevägivalda ohvrite kaitsest.</p> <p>Maikuu 2014 toimub Põhjamaade Ministrite Nõukogu rahastusel 1,5-päevane koolitus politseiametnikele (25) ja prokuröridele (5) ning seejärel konverents seksuaalvägivalda teemadel.</p> <p>PPA viib läbi 4 koolitust prefektuurides.</p>
	6) Meditsiinitöötajad on koolitatud.	2011-2014	Tallinna ja Tartu Tervishoiu Kõrgkool	SoM tegevuskulud Tallinna ja Tartu Tervishoiu Kõrgkool	Tallinna ja Tartu Tervishoiu Kõrgkoolid õpetavad oma tudengeid HEVI lähisuhte vägivalda koolitusmaterjalide baasil.
	7) Tugitelefoni 1492 töötajad on koolitatud.	2013-2014	SoM	SoM tegevuskulud	ENVL korraldab Norra finantsmehhanismi 2012-2015 eeldefineeritud projekti raames kaks koolitust naiste tugikeskuste ja tugitelefoni 1492 töötajatele.
11.6. Perevägivaldaalaste käsiraamatute ja koolitusmaterjalide väljatöötamine	2) Perevägivaldaleemaline käsiraamat lasteaia-õpetajatele on väljatöötatud.	2013-2014	ENÜ	SoM, HTM läbi HMNi	2013. aastal toetasid HTM ja SoM läbi HMNi Eesti Naiste Ühenduste Ümarlauda, et koostada lasteaiaõpetajatele „Soopõhise ja perevägivalda käsiraamat“. Tegemist on Eesti Naisühenduste Ümarlauda SA projektiga, mille sisuks on elektroonilise käsiraamatu koostamine ning koolituste korraldamine lasteaiaõpetajatele. Käsiraamatu valmimise tähtaeg on mai 2014.
11.7. Kõrgkoolides soolise vägivalda teemalised	1) Tartu ja Tallinna ülikoolides on välja töötatud valikaine	2014	ENÜ Sihtasutus Tartu Ülikool	SoM tegevuskulud, HMN	ENÜ Sihtasutuse projektis töötavad Tartu Ülikooli Ühiskonnateaduste instituut ja Tallinna Ülikooli Sotsiaaltöö instituut välja soolise vägivalda teemalised valikaine programmid

aineprogrammide väljatöötamine	programmid soolisest vägivallast		Tallinna Ülikool		ja võimalusel piloteerivad neid sügissemestril.
12. meede	Perevägivaldajuhtumite uurimise tõhustamine ja -ohvrite kaitse kriminaalmenetluses				
Tegevused	Indikaatorid	Tähtaeg	Vastutajad	Ressursid	Selgitused tegevuse täitmise kohta
12.2. Lähenediskeelu regulatsioonide korrastamine	2) ELi piiriülese lähenediskeelu otsusega on liitunud.	2014	JuM	JuM tegevuskulud	Eelnõu on Riigikogus menetlemisel.
12.4. Perevägivaldajuhtumite menetluspraktika ühtlustamine	1) Regulaarsed menetluspraktika ülevaated tehtud	2012-2014	JuM, PPA	JuM ja PPA tegevuskulud	Jätkuvad PPA 5, 9, 12 kuu ülevaated. JuM analüüsib sүgiseks PV menetluspraktikat ja sellega seonduvat.
	2) Ühtne praktika tagatud	2012-2014	RP, PPA	RP ja PPA tegevuskulud	Perevägivald asjades on kokku lepitud ühtne menetluspraktika (prokuratuuri juhtkonna otsused 08.07.2011 ja 17.09.2012), ent praktikas esineb siiski lahknevusi. Vajalik on analüüsida, mida ja kuidas muuta.
	3) Perevägivald koostöövõrgustike loomise pilootprojekt ellu viidud	2013-2014	JuM, SiM, PPA, SKA, ENÜ	Asjaomaste asutuste tegevuskulud	2014. aastal käivitatakse võrgustikud uutes piirkondades (Harjumaa, Tartumaa, Ida-Virumaa, Põlvamaa). Lisaks koondatakse ja töötatakse välja sisulised materjalid: PV võrgustiku koolitusprogramm ja õppematerjalid, PV juhtumite riskihindamise mudel, juhendmaterjalid võrgustiku käivitamiseks ja juhtimiseks, jätkusuutliku võrgustiku alternatiivsete mudelite väljatöötamine. Lisaks kaardistatakse ohvritele suunatud teenused kohalikul tasandil.
12.5. CAHVIO konventsiooni mõjude analüüs ja konventsiooni allkirjastamine	3) Konventsioon on allkirjastatud	2014	JuM koostöös VÄM-i, SoM-i ja SiM-iga	Asjaomaste asutuste tegevuskulud	Euroopa Nõukogu naistevastase ja perevägivald ennetamise ja tõkestamise konventsioon (CAHVIO) avati allkirjastamiseks 11.05.2011 ja sellega on liitunud 32 riiki. Ratifitseerinud 8. Konventsiooni ülevõtmise analüüs on ministriumide vahelisel kooskõlastusel. Uues koalitsioonileppes on õiguskorra ja siseturvalisuse alapunktis 8 ühe tegevusena välja toodud CAHVIO (nn Istanbuli konventsiooni) allkirjastamine.
13. meede	Rehabilitatsioon vägivaldsejatega				
Tegevused	Indikaatorid	Tähtaeg	Vastutajad	Ressursid	Selgitused tegevuse täitmise kohta
13.1. Rehabilitatsiooni-	2) Programmid hinnatud ja vastavalt täiendatud	2014	JuM	JuM tegevuskulud	Analüüs valmib aasta lõpus.

programmide rakendamine vägivallatsejatele	3) Perevägivaldsete retsiidiivsuse vähendamiseks mõeldud teenuse või programmi väljaarendamine ja rakendamine	2013-2014	JuM	JuM tegevuskulud	JuM poolt rahastatud ja TÜ poolt elluviidava projekti „Rehabilitatsiooniprogramm pere- või paarisuhtevägivallas süüdimõistetud meestele“ raames viiakse kevadel 2014 läbi rehabilitatsioonigruppe paarisuhtevägivalla vähendamiseks. Rühmad toimuvad alates 3. märtsist kuni 8. juunini 2014 (10.-23. nädal) üks kord nädalas õhtuti 4 akadeemilist tundi Tallinnas, Tartus ja Jõhvis. Tallinnas ja Tartus toimuvad grupid nii eesti kui vene keeles, Jõhvis ainult vene keeles. Rühmatööd viivad läbi väljaõppinud grupijuhid (mees ja naine). Rühmatööle eelneb ja järgneb personaalne intervjuu rühmavedajatega. Rühma võetakse kuni 10 meest.
EESMÄRK IV	INIMKAUBANDUSE TÕKESTAMINE JA ENNETAMINE				
14. meede	Inimkaubandusalane ennetustöö				
Tegevus	Indikaatorid	Tähtaeg	Vastutajad	Ressursid	Selgitused tegevuse täitmise kohta.
14.1. Laiema avalikkuse ja riskirühmade (ennekõike noored, tüdrukud) inimkaubandusalane teavitamine	2) Ühiskonnaõpetuse õpetajad on koolitatud*.	2014	HTM	Välisvahendid	
	3) Telefonipõhiseks teavitamiseks on lepingud sõlmitud.	2011-2014	SoM, välisvahendid	Norra finantsmehhanism 53 860 EUR	2014. a on nõustamistelefonide kulud täies osas kaetud Norra finantsmehhanismide vahenditest.
	4) Inimkaubandusalane teavitustegevus ja koolitused koolinoortele, sh asenduskodudes elavatele ja puuetega lastele	2013-2014	SoM, kodanikeühendused	SoM tegevuskulud 5048 EUR	Koolituste, loengute ja teabepäevade korraldamine koolinoortele, sh kutsekoolides erinevates vanuseastmetes ennetamiseks inimkaubanduse ohvriks sattumist.
15. meede	Töölase ekspluaterimise ennetamine ja tuvastamine				
Tegevus	Indikaatorid	Tähtaeg	Vastutajad	Ressursid	Selgitused tegevuse täitmise kohta.
15.1. Tööorjuse ulatuse kaardistamine ja tööorjusealane teavitamine	3) Tööorjuse probleemistiku tutvustamiseks on infopäevad ja teavitustegevused üle Eesti läbi viidud.	2011-2014	Eesti Töötukassa/ EURES	EURES tegevuskulud	Tõsta elanikkonna teadlikkust sunniviisilise töö ja tööjõu ärakasutamise eesmärgil viljeletava inimkaubanduse riskide kohta ning pakkuda kasutada ainult turvalisi meetodeid välismaale tööle minemisel.

15.2. Tööturu organisatsiooni-dega koostöö tõhustamine	1) Ümarlauad toimunud tööturu organisatsioonidega (sh TI, Kaubandus- ja Tööstuskoda, Tööandjate Keskliit, Töötukassa) ning edasised koostöövõimalused kaardistatud.	2012-2014	JuM, SoM	JuM tegevuskulud/ LFT kulud ja ADSTRINGO projekti vahendid	Ümarlauad korraldatakse eesmärgiga harida tööturu organisatsioone töörajuse teemadel ning kaardistada praegune olukord ja tulevased koostöövõimalused.
	2) ADSTRINGO projekt ellu viidud	2012-2014	TÜ	Välisprojekti eelarve 24 552,58 EUR	2014. aastal valmib uuringu eestikeelne raport ja koostatakse juhised tööorganisatsioonidele tööalase ärakasutamise teema selgitamiseks ja selle vastu võitlemiseks.
15.4. Teavituskampaania töövahendusteenuse osutamise tingimustest	Teavituskampaania on toimunud	2014	SoM	ESF Tööhõiveprogrammi välisvahendid 30 000 EUR	Teavituskampaania töövahendusteenuse osutamise tingimustest ei toimunud 2013. aastal, vaid lükkus ESF programmi „Tööturupoliitika arendamine 2009-2013“ tegevusena 2014. aastasse.
16. meede	Inimkaubanduse ohvrite abistamisvõimaluste arendamine				
Tegevus	Indikaatorid	Tähtaeg	Vastutajad	Ressursid	Selgitused tegevuse täitmise kohta.
16.1. Prostitutsiooni kaasatud isikute vajaduste hindamine ja andmete kogumine	1) Vajaduste hindamise uurimus on läbi viidud ja uurimisaruanne avalikustatud.	2014	SoM, kodanikuühendused	SoM tegevuskulud / välisvahendid Norra finantsmehhanismist	Tegevus on kaetud Norra Finantsmehhanismi eeldefineeritud projektiga.
	2) Ühtlustatud meetodika alusel iga-aastaselt teenuste osutamise ja isikute kohta statistika kogutud ja avalikustatud koos analüüsiga.	2014	SoM, kodanikuühendused	SoM tegevuskulud/ välisvahendid Norra finantsmehhanismist	
16.2. Prostitutsiooni kaasatud isikutele rehabilitatsiooniteenuse pakkumine	Rehabilitatsiooniteenus on rahastatud*.	2011-2014	SoM	SoM tegevuskulud 99 580 EUR	2014. a on SoMil hankeleping MTÜ Eluliiniga prostitutsiooni kaasatud isikutele varjupaiga- ja rehabilitatsiooniteenuse pakkumiseks (sh psühholoogiline, juriidiline, sotsiaalnõustamine, välitöö, postrehabilitatsioon). Teenuseid pakutakse kolmes Eesti maakonnas (sh Tartumaal ja Ida-Virumaal on tegemist teenuste käivitamisega).

16.3. Inimkaubanduse ohvrite abistamise süsteemi kvaliteedi ja tulemuslikkuse analüüs.	Analüüs tehtud ja avalikustatud.	2014	SoM	SoM tegevuskulud	Plaanis on hinnata senise tegevuse tulemust, sh igapäevatoos tekkinud kitsaskohti.
16.4. Eestis ning välisriikides Eesti esindustes kodanike, sh ohvrite teavitamine konsulaar-teenustest ja konsulaarabi saamise võimalustest	Trükised jagatud. Konsulaarinfo kättesaadav VÄM kodulehel ja tasuta mobiilirakenduses. Kiiret nõu saab küsida veebikonsulis ja 24h töötavas hädaabi telefonis +372 53 01 9999.	2011-2014	VÄM	VÄM tegevuskulud	Konsulaarinfo kättesaadav VÄM kodulehel http://reisitargalt.vm.ee ja tasuta mobiilirakenduses „reisi targalt“. Koostöös Tartu Ülikooliga välisriikides reisimise ja töötamise ohtusid kirjeldav mini e-kursus on avalikkusele kättesaadav. Kiiret nõu saab küsida veebikonsulis ja 24h töötavas hädaabi telefoninumbrit +372 53 01 9999.
16.7. Inimkaubanduse ohvritele suunatud teenuste osutamine ja andmete kogumine	1) Rehabilitatsiooni-teenused on rahastatud ning kättesaadavad.	2014	Sotsiaalkindlustusamet/ SoM	Sotsiaalkindlustusameti tegevuskulud 99 300 EUR	2014. a korraldab teenuste pakkumise inimkaubanduse ohvritele Sotsiaalkindlustusamet (SKA). SKA 2014. a eelarves on: 1) 50 000 eurot. Sellest summast peab jätkuma 5-le inimkaubanduse ohvrile turvalise majutuse (k.a toitlustamine ja materiaalne abi – riided, jalanõud, olmetehnika, hügieenitarbed jm) ja nõustamisteenuste eest tasumiseks. 2) 49300 eurot seksuaalselt väärkoheldud alaealistele ja saatjata alaealistele välismaalastele a) asenduskodu teenuse tagamiseks, ja b) IK ohvritele ja seksuaalselt väärkoheldud alaealistele tervishoiuteenuste kättesaadavuse tagamiseks ja vajaliku tõlketeenuse võimaldamiseks.
	2) Ühtlustatud metoodika alusel iga-aastaselt teenuste osutamise ja isikute kohta statistika kogutud ja avalikustatud koos analüüsiga.	2014	SoM, kodanikuühendused, Sotsiaalkindlustusamet	SoM tegevuskulud/ välisvahendid Norra finantsmehhanismist	Statistika esitatakse SoMile SKA (IK ohvrite puhul) poolt, varjupaikade, LFT, uurimisasutuste poolt.

17. meede	Inimkaubanduse juhtumite uurimise tõhustamine				
Tegevus	Indikaatorid	Tähtaeg	Vastutajad	Ressursid	Selgitused tegevuse täitmise kohta.
17.1. Rahvusvahelise inimkaubandus-alase koostöö tõhustamine	3) Läänemeremaade Nõukogu eesistumise raames inimkaubanduse rakkerühma kohtumised korraldatud	2014	VäM	VäM tegevuskulud	Välisministeerium eesistumise korraldajana kaasab rakkerühma kohtumiste ettevalmistamiseks ja läbiviimiseks Sotsiaalministeeriumi, Siseministeeriumi ja Justiitsministeeriumi, vajadusel ka teisi ministeeriume ja asutusi.
17.4. Inimkaubanduse ohvritega kokkupuutuvate spetsialistide täiendus-koolitamine	1) Naiste varjupaikade, rehabilitatsioonikeskuste töötajad, SKA ohvriabitöötajad, sotsiaaltöötajad jt asjakohased spetsialistid on koolitatud.	2011-2014	SoM	SoM tegevuskulud 7300 EUR	
	2) Konsulaarametnikud on koolitatud.	2011-2014	VäM	VäM tegevuskulud	Konsulite pädevus on üles ehitatud põhjalikule konsuli baaskoolitusele ja täiendkoolitustele. Inimkaubanduse teemat käsitletakse konsulaarabi loengusarjades. Lähetuses olevatel konsulitel on inimkaubanduse kahtlusega juhtumite korral loodud kiire konsulteerimise võimalus.
	3) PPA ametnikud, prokurörid ja kohtunikud on koolitatud.	2011-2014	RP, RK, PPA	RP, RK, PPA tegevuskulud/ ISEC välisvahendid	2014. aastal algas ISECist toetatud koostööprojekt „Kannatanu toetamine kriminaalmenetluses: inimkaubanduse vastu võitlemise koolitus kriminaalõigussüsteemi praktikutele“ (HOME/2012/ISEC/AG/4000004346), mille raames koolitatakse menetlejaid, teemaks perevägivalla ja inimkaubanduse ohvrite kohtlemine kriminaalmenetluses. Projekt kestab 2014-2015, lisaks koolitusele toimuvad ka õppevisiidid partnerriikides (Läti, Leedu, Rootsi, Bulgaaria) ning veebikampaania ning koostatakse juhendmaterjale.
	4) Saatjata ja kaubitsetud laste tuvastamise ning abistamise teemadel on lastekaitse- ja laste hoolekandeametuste töötajad koolitatud*.	2014	SoM	SoM tegevuskulud/lisarahad	Koolitustest spetsialistidele: 2014 .a on planeeritud korraldada koolitus saatjata alaealistele asenduskoduteenust osutavate asenduskodude töötajatele. Koolituse korraldamiseks on planeeritud 1500 eurot. Varjupaiga-, rände- ja integratsioonifondi 2014-2020 tegevustesse on samuti planeeritud koolitused, teiste teenuseosutajate seas ka saatjata alaealistele teenuseid osutavatele töötajatele. Kuid need vahendid ei avane ilmselt enne 2015.a

	5) Tööinspektorid on koolitatud	2013-2014	SoM, TI	TI tegevuskulud /ESF välisvahendid 5488 EUR	2014. aastal on plaanis läbi viia inimkaubanduse ja tööalase ärakasutamise koolitus. Kulutused on kavandatud ESF 2014 eelarvest „Tööga seotud terviseriskide vähendamine ja töösuhete kvaliteedi parandamine 2010–2014” raames.
17.6. Seksuaalteenuste ostmise õigusliku käsitluse analüüsimine	Uuring on läbi viidud ja uurimisaruanne avalikustatud.	2014	JuM	JuM tegevuskulud	

ARENGUKAVA TÖHUS ELLUVIIMINE

18. meede		Koostöövõrgustike loomine ja arendamine			
Tegevused	Indikaatorid	Tähtaeg	Vastutajad	Ressursid	Selgitused tegevuse täitmise kohta
18.1. Riiklike koostöövõrgustike loomine ja regulaarsed kohtumised	Loodud on koostöövõrgustikud arengukavas käsitletavate teemade kaupa ja aastas on toimunud vähemalt kaks võrgustiku kohtumist.	2011-2014	JuM	Võrgustikus osalevate asutuste tegevuskulud	

* - tegevuse elluviimine sõltub välisvahenditest toetuse saamisest.

Kasutatud lühendid:

AMVS	Alaealise mõjutusvahendite seadus
EK	Euroopa Komisjon
EKN	Eesti Kirikute Nõukogu
ENVL	Eesti Naiste Varjupaikade Liit
ENÜ	Eesti Naisteühenduste Sihtasutus
HMN	Hasartmängumaksu Nõukogu
HTM	Haridus- ja Teadusministeerium
JuM	Justiitsministeerium
KOV	Kohalik omavalitsus
KarS	Karistusseadustik
KrMS	Kriminaalmenetluse seadustik
LKL	Lastekaitse Liit
MA	Maanteeamet
MKM	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium

MST	Multisüsteemne teraapia
PPA	Politsei- ja Piirivalveamet
RES	Riigieelarve strateegia
RK	Riigikohus
RP	Riigiprokuratuur
SiM	Siseministeerium
SoM	Sotsiaalministeerium
TAI	Tervise Arengu Instituut
TI	Tööinspeksioon
TÜ	Tartu Ülikool

ⁱ Noorena käsitletakse Eestis isikuid vanuses 7-26, alaealistena isikuid kuni 18aastased.